

Motion till riksdagen 2024/25:945

av Mikael Dahlqvist och Lars Mejern Larsson (båda S)

Utrivning av dammar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för att det vid tillståndsprövning för utrivning av dammar tas större hänsyn till allmänintresset och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har en lång historia av användning av vattendammar. I cirka 85 procent av Sveriges vattendrag har vattnets kraft historiskt nyttjats, fallhöjder har använts för att driva till exempel kvarnar, sågverk, smedjor och järnbruk. De första fördämningarna gjordes för mer än tusen år sedan. Några av dessa anläggningar är i nutid utvecklade för energiproduktion som än i dag står för en betydande del av landets energiproduktion.

I Värmlands län har dammarna och vattenkraften historiskt varit mycket betydelsefulla. De var en viktig grund för basindustrins uppbyggnad tillsammans med råvaror. Därför finns det många mindre dammar i länet som i dag inte har samma betydelse för kraftproduktion eller driften av sågverk och järnverk som de en gång hade. Många dammar är dock fortfarande av stor vikt för lokalbefolkningen. Tack vare dammarna har många sjöar tillkommit som ger attraktiva boendelägen och möjligheter till fiske och annan rekreation. Våra sjöar bidrar till ett vackrare landskap och uppskattas av våra turister. Tillgången till sjöar är också viktig vid skogsbränder.

Dammar fyller en viktig funktion för vattenregleringen. Vilket är i allra högsta grad en aktuell fråga utifrån förändringen av klimatet. Men en damm har även negativa konsekvenser för miljön. I takt med tiden och allt mindre ekonomiska intressen underhålls befintliga dammar allt mindre.

Ofta är det stora energiföretag som står som ägare. När företagen inte längre ser ekonomiska intressen i dammen ansöker man om utrivning. I min hemkommun Hagfors är flera objekt aktuella för rivning. Även flera av länets andra dammar runt om i kommunerna vill Fortum riva. Dessa planer väcker starka känslor hos allmänheten. Jag

vill påstå att det finns en kraftig folklig opinion mot rivning av dammar. Men även myndigheterna är bekymrade ur ett kris- och beredskapsperspektiv.

Det gemensamma samhällsintresset måste sättas mer i fokus när tillstånd ges för rivning av dammar. En bättre balans där allmänhetens intressen har en större betydelse än det rent ekonomiska. Regeringen bör därför se över möjligheterna att det vid tillståndsprövning för utrivning av dammar tas större hänsyn till allmänintresset. Prövningsmyndighet är mark- och miljödomstolen som gör en utredning enligt miljöbalken innan beslut fattas.

Mikael Dahlqvist (S)

Lars Mejern Larsson (S)